

Nhân và Quả từ câu chuyện "tự gây thương tích để trục lợi bảo hiểm"

ISSN: 2734-9195 14:10 20/11/2025

Hành vi trục lợi bảo hiểm là ví dụ điển hình: nhân tham, nhân dối trá → quả khổ, không chỉ cho người thực hiện mà còn tác động đến gia đình, người thân và cả cộng đồng xung quanh.

Gần đây, dư luận xôn xao về một vụ việc gây chấn động khi Công an tỉnh Phú Thọ triệt phá một đường dây trục lợi bảo hiểm nhân thọ bằng cách “tự đục vỡ xương” – tạo thương tích giả mạo để nhận bồi thường. Theo VTV, đối tượng chính là Tạ Minh Châu (sinh năm 1995, từng là cán bộ y tế), lợi dụng kiến thức về cấu trúc xương – khớp, sử dụng kim, búa và đinh để gây thương tích, rồi dựng hiện trường giả nhằm hợp thức hóa hồ sơ. Tổng số tiền chiếm đoạt lên tới hơn 6 tỷ đồng từ nhiều công ty bảo hiểm lớn.

Sự việc này thu hút sự quan tâm của dư luận, bởi nó không chỉ là hành vi phạm pháp mà còn là biểu hiện rõ ràng của tham – vô minh, hai độc tố căn bản trong giáo lý Phật giáo, dẫn đến khổ đau cho chính bản thân và những người liên quan.

Theo giáo lý Phật giáo, thân là duyên lớn, là phương tiện tu tập, **gieo duyên thiện** và thực hành chính pháp. Hủy hoại thân, dù vì mục đích trục lợi, là vi phạm giới, gây khổ cho chính mình. Hành vi này xuất phát từ tham – tham lợi, và vô minh – thiếu trí tuệ quán chiếu hậu quả, dẫn đến nghiệp xấu.

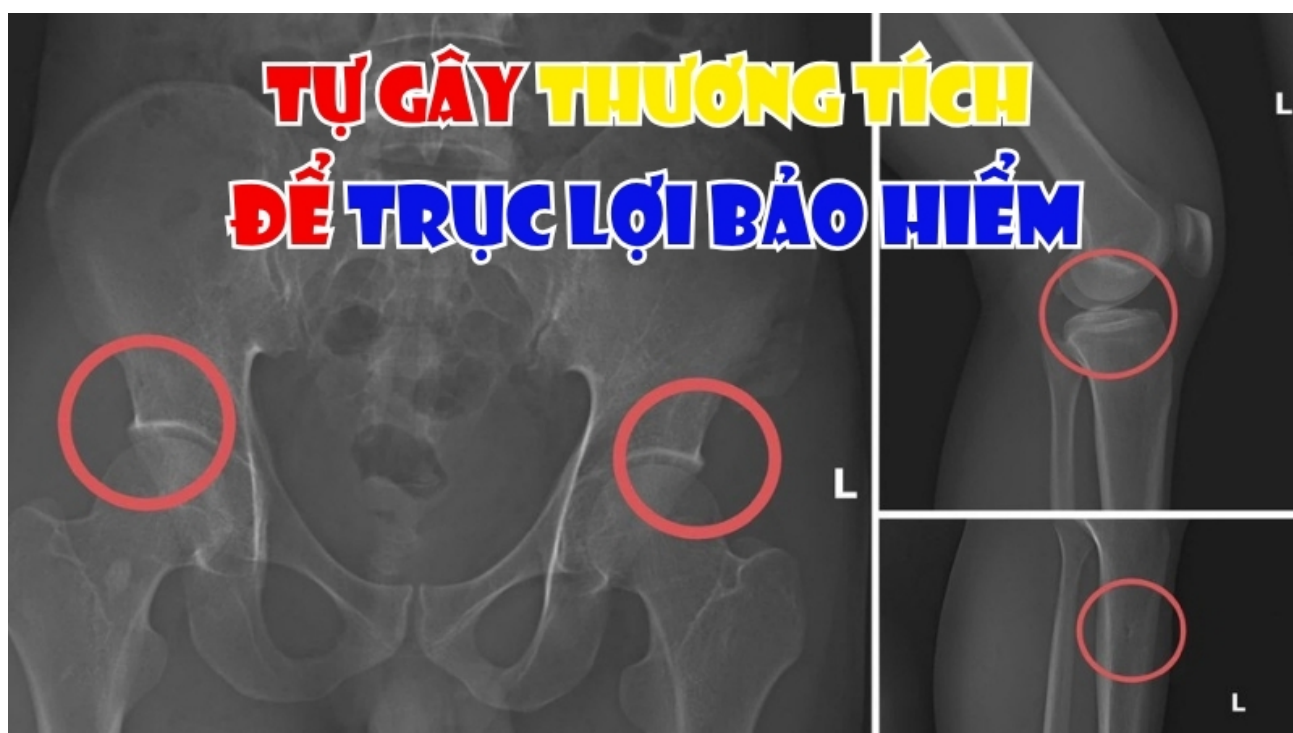
Trong đó, nghiệp không phải là sự kết tội, mà là sự vận hành của tác ý. Kinh Tăng Chi Bộ: *“Chính tác ý là nghiệp, vì có tác ý nên thân khẩu ý hành động”*. Điều này cho thấy dù hoàn cảnh có thể tạo duyên xấu, nhưng sự lựa chọn cố ý gây tổn hại cho bản thân và lừa dối người khác chính là nguồn gốc khiến khổ đau tăng trưởng. Nói như vậy để thấy trách nhiệm đạo đức không nằm ngoài mỗi cá nhân, đồng thời mời gọi sự quán chiếu tỉnh thức trước mọi ý định khởi trong tâm.

Ngoài khía cạnh **đạo đức**, việc tự gây thương tích còn dẫn đến hậu quả về sức khỏe: tổn thương xương, đau mãn tính, biến chứng thần kinh, và các hệ lụy lâu

dài. Đây là minh chứng rõ ràng về nhân quả đời này: gieo nhân bất thiện thì thu quả khổ, không chỉ về mặt pháp luật mà còn là hậu quả trực tiếp cho thân mình.

Luật nhân quả là nền tảng quan trọng trong Phật giáo. Mọi hành động thiện hay bất thiện đều tạo ra nhân, dẫn đến quả tương xứng.

Hành vi trục lợi bảo hiểm là ví dụ điển hình: nhân tham, nhân dối trá → quả khổ, không chỉ cho người thực hiện mà còn tác động đến gia đình, người thân và cả cộng đồng xung quanh. Dù hoàn cảnh có thể tạo ra duyên, nhưng quyết định của cá nhân vẫn là nhân chính tạo ra quả, giáo lý Phật giáo nhấn mạnh việc quán sát tâm, lựa chọn hành vi thiện thay vì bất thiện.

Tuy nhiên, Phật giáo không nhìn người lầm lỗi bằng con mắt kết án. Đức Phật từng nhấn mạnh: *“Người làm điều ác có thể trở về điều thiện, như trăng thoát khỏi mây đen lại sáng.”* Vì thế, khi nhìn nhận vụ việc này, điều quan trọng là nhận ra sự thật để ngăn chặn, nhưng cũng mở ra cánh cửa chuyển hóa. Người gây bất thiện nghiệp vẫn có thể sửa chữa bằng việc bồi thường, thành tâm sám hối, và gieo trồng thiện nghiệp mới nhằm phục hồi thân – tâm đúng hướng.

Phật giáo khuyến khích nuôi dưỡng **Tứ vô lượng tâm** – Từ, Bi, Hỷ, Xả – để sống hòa hợp và giảm tham sân:

Từ bi: Người Phật tử cần thương bản thân, tôn trọng cơ thể, không tự hại và không gây khổ cho người khác. Hành vi tự gây thương tích đi ngược tinh thần từ bi.

Hy: Hoan hỷ khi công lý và sự thật được bảo vệ, nhận thấy những hành vi bất thiện bị nhận thức và có biện pháp ngăn chặn.

Xả: Buông bỏ tham lợi, nhận thức rằng lợi ích vật chất không xứng đáng nếu đạt được bằng cách gieo khổ đau cho bản thân và người khác.

Tứ vô lượng tâm kết hợp: Giúp cộng đồng Phật tử hình thành nhận thức đạo đức, phòng tránh hành vi bất thiện và tạo môi trường xã hội lành mạnh.

Nuôi dưỡng **Tứ vô lượng tâm** không chỉ bằng lời khuyên suông, mà cần đi vào đời sống cụ thể. Các cơ sở Phật giáo, cộng đồng thiện nguyện có thể đồng hành bằng những chương trình hỗ trợ tâm lý – tài chính cho người đang tuyệt vọng; tạo môi trường để ai lầm lỡ vẫn có cơ hội đứng dậy. Đó là cách để lòng Từ – Bi không rơi vào hình thức, mà trở thành sức mạnh ngăn ngừa những hành vi gây hại tương tự trong tương lai.

Vụ việc tự đục vỡ xương trục lợi bảo hiểm không chỉ là một bản án pháp lý dành cho một nhóm người, mà là lời cảnh tỉnh đối với toàn xã hội trong bối cảnh giá trị đạo đức đang bị thử thách bởi sự chạy theo lợi ích vật chất ngắn hạn.

Chúng ta đang sống trong thời đại mà cái lợi có thể được nhìn thấy trước mắt, còn hậu quả thì lại bị tâm tham che mờ. Nhưng nhân quả không đợi đến mai sau. Như đức Phật dạy trong Kinh Tăng Chi Bộ: *“Người làm điều ác, tự mình ô nhiễm mình; người làm điều lành, tự mình thanh tịnh mình.”*

Do đó, nhìn từ vụ việc này, điều đáng suy ngẫm nhất không phải là sự khôn lỏi của cá nhân hay lỗ hổng của cơ chế, mà là câu hỏi dành cho từng người:

Tôi đang nuôi dưỡng điều gì trong tâm để dẫn đến hành động hôm nay?

Nếu tâm chứa tham, thân sẽ bước vào con đường bất thiện.

Nếu tâm có từ bi và trí tuệ, hành động sẽ đem lại an ổn cho mình và người.

Phòng hộ tâm chính là phòng hộ toàn bộ bất thiện pháp.

Giữ gìn thân chính là giữ gìn nền tảng tu tập.

Nhân quả là lời nhắc nhở tỉnh thức, không phải lời tuyên án vĩnh viễn. Phật giáo đề cao sự nỗ lực chuyển hóa: *“Tự mình làm điều ác, tự mình làm ô nhiễm; tự mình tránh điều ác, tự mình làm thanh tịnh. Sự thanh tịnh hay ô nhiễm tùy thuộc nơi chính mình.”* (Pháp Cú 165). Đó là tinh thần trách nhiệm đi đôi với hy vọng: ai sai vẫn có ngày trở lại bờ thiện, nếu biết dừng lại đúng lúc và hướng tâm về điều lành.

Trong bối cảnh xã hội hiện đại nhiều biến động, Phật giáo nhắc chúng ta trở về với điều căn bản:

Sống thiện – nói thiện – nghĩ thiện

Tôn trọng thân mình – tôn trọng sự thật

Lấy nhân quả làm đạo lý sống

Khi mỗi người thắp sáng một ngọn đèn chính niệm trong tâm, thì bóng tối của tham và dối trá sẽ không còn đất để nảy nở.

Và đó chính là đóng góp thiết thực của Phật giáo cho đời sống hôm nay: *Không chỉ cứu một con người khỏi khổ đau, mà còn dựng xây một xã hội minh bạch, công bằng và đầy lòng nhân.*

Tác giả: **Kha Ly**